

ZN.K.5183.2.2023.KB

Koszalin, dnia 05 stycznia 2023 r.

**RZYMSKOKATOLICKA PARAFIA
pw. Niepokalanego Poczęcia NMP
ul. Bolesława Chrobrego nr 7
75-063 KOSZALIN**

Dotyczy: wydania opinii i zaleceń w sprawie potrzeby przeprowadzenia prac budowlanych i konserwatorskich przy budynku kościoła pw. św. Józefa przy ul. Biskupa Czesława Domina 10 w Koszalinie, w zakresie ścian zewnętrznych.

Odpowiadając na pismo z dnia 03.08.2023 r. (data wpływu 03.08.2023 r.), Zachodniopomorski Wojewódzki Conservator Zabytków informuje, iż:

1. Kościół pomocniczy pw. św. Józefa Oblubieńca NMP w Koszalinie, wybudowany w latach 1869-70 w stylu neogotyckim, został wpisany do rejestru zabytków pod numerem 1262 (obecny numer rejestru woj. zachodniopomorskiego A-774) decyzją z dnia 31 grudnia 1998 r. w granicach działki nr 109/1 w obrębie 0021 m. Koszalin, jako „bardzo cenny element kulturowego krajobrazu i historycznego dziedzictwa miasta”. Był pierwszym i jedynym od czasów reformacji kościołem katolickim; dziś jest jedyną zachowaną świątynią neogotycką w Koszalinie. Do jego powstania przyczyniło się wielu fundatorów, m. in. Związek św. Bonifacego, kardynał Jerzy Hauлік z Zagrzebia, biskupi węgierscy oraz parafianie przy znaczącym udziale pracujących wówczas w Koszalinie Polaków.
2. Kościół o odwróconej orientacji, wzniesiony z cegły w wątku krzyżowym, założony na planie prostokąta, salowy, z wyodrębnionym prezbiterium zamkniętym trójbocznie, ujętym dwoma aneksami. Prostopadłościenną bryłę wpisana w dwie działki budowlane nakrywa dwuspadowy dach, pierwotnie pokryty łupkiem, obecnie dachówką karpiówką. Fasadę wpisana we wschodnią pierzeję ulicy ks. Bpa Cz. Domina zamyka trójkątny szczyt z ażurową czworoboczną wieżą dzwoniczną zwieńczoną wysmukłym ceglany m hełmem z kulą i krzyżem. Opracowane bardzo starannie elewacje zdobi bogaty detal architektoniczny (kwiatony, czołganki, fryzy). O wysokiej wartości kościoła stanowi także zachowane kompletnie wyposażenie i wystrój z czasu budowy – stolarka, witraże, empora, strop, prospekt organowy i organy, ołtarz główny i boczne, ambona, rzeźby, Droga Krzyżowa (Szkola monachijska), i wiele innych.
3. Przeprowadzone w 2019-23 r. wizje lokalne wykazały, że kościół znajduje się w złym stanie zachowania i wymaga pilnie podjęcia prac konserwatorskich, restauratorskich i remontowych. Dotyczy to w pierwszej kolejności ceglanych elewacji, a zwłaszcza fasady. Postępująca dezintegracja i ubytki spoin oraz korozja mikrobiologiczna

doprowadziły do poluzowania i odspajania się cegieł i detalu oraz obróbek blacharskich (m. in. kwiatonów wieńczących sterczyny i wimpergę), stwarzając zagrożenie dla bezpieczeństwa przechodzących obok fasady ludzi i mienia (kościół jest usytuowany przy wąskiej ulicy na terenie średniowiecznego miasta). Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego w Koszalinie wydał decyzję znak PINB.5152.8.2019.IN.III z dnia 09.07.2019 r. nakazującą „usunięcie nieprawidłowości stwierdzonych podczas okresowej kontroli stanu technicznego nr 01/K/P/2019 z dnia 16.05.2019 r. w zakresie elementów architektonicznych i wieńczących elewację zachodnią oraz wschodnią – nad portalem wejściowym, w tym wieżyczek i dzwonnicy wraz z ich obróbkami blacharskimi”, a do czasu usunięcia „nieprawidłowości” – „zabezpieczenie obiektu w stopniu pozwalającym na uniknięcie zagrożenia życiu lub zdrowiu ludzi, bezpieczeństwa mienia bądź środowiska.”

4. W grudniu 2019 r. zostały wykonane prace zabezpieczające (decyzja ZWKZ nr 1066.2019.K z dnia 17.12.2019 r.), natomiast w roku 2021 r. (decyzja ZWKZ nr 411.2021.K z dnia 31.05.2021 r. znak ZN.K.5142.27.2021.KB) przeprowadzono prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy wieżyczce dzwonnej i fasadzie kościoła - z wyłączeniem portalu. Stan zagrożenia przy fasadzie (elewacji wschodniej) został usunięty; pozostaje jednak nadal przy elewacjach zachodniej, północnej i południowej.
5. ZWKZ zaakceptował ze stanowiska konserwatorskiego zakres prac przedstawiony w „Orzeczeniu o stanie technicznym z wnioskami konserwatorskimi do remontu elewacji wraz z detalem architektonicznym, Kategoria obiektu: X, Obiekt: Kościół pomocniczy pw. św. Józefa Oblubieńca NMP, Lokalizacja: 75-062 Koszalin, ul. Ks. Biskupa Czesława Domina 10 dz. nr 109/3 obr. 0021 Koszalin, JE:326101_1.0021.109/3” opracowanym w październiku 2020 r. na zlecenie WUOZ w Szczecinie przez rzeczoznawcę budowlanego mgr inż. Zbigniewa Kocura i konserwatora dzieł sztuki mgr Magdę Caban, PUH AGRO-HATECH mgr inż. Zbigniew Kocur, ul. Bzów 14, 75-630 Koszalin.
6. Zgodnie z oceną wytycznymi zawartymi w „Orzeczeniu...”, „ogólny stan techniczny ocenia się jako zły, stwarzający zagrożenie dla ludzi i mienia”. „W celu usunięcia stanu zagrożenia dla bezpieczeństwa życia ludzi i mienia oraz poprawy kondycji technicznej budynku kościoła, w trybie pilnym należy przeprowadzić remont budowlano-konserwatorski łącznie zewnętrznych ścian – w pierwszej kolejności elewacji wschodniej (frontowej) oraz całego wystroju i detalu architektonicznego”.

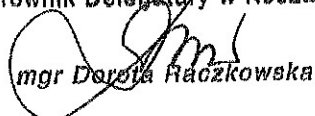
W związku z powyższym, Zachodniopomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków w Szczecinie Kierownik Delegatury w Koszalinie, działając na podstawie art. 27 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 840 ze zm.) przekazuje następujące zalecenia konserwatorskie dla kościoła pomocniczego pw. św. Józefa Oblubieńca w Koszalinie:

1. zaleca się pilnie przeprowadzenie prac konserwatorskich i restauratorskich przy portalu w fasadzie na podstawie programu prac konserwatorskich przez dyplomowanego konserwatora zabytków;
2. usunięcie betonowych i asfaltowych opasek wokół ścian kościoła; w miarę możliwości obniżenie terenu do pierwotnej wysokości z wykonaniem prawidłowej profilacji;
3. przeprowadzenie remontu kapitalnego fundamentów; usunięcie współczesnych zniszczonych i nieskutecznych pionowych izolacji z papy asfaltowej i mas izolacyjnych; w przypadku konieczności wykonania izolacji pionowej zaleca się materiały naturalne (glinę) oraz wykonanie opaski żwirowo-piaskowej pozwalającej na swobodne odparowanie wód;
4. przeprowadzenie prac konserwatorskich przy kamiennym cokole i schodach (dezynfekcja, wykucie wtórnych uzupełnień cementowych, wzmocnienie oryginalnych spoin, oczyszczenie cokołu ze szkodliwych nawarstwień najmniej inwazyjną metodą ustaloną komisyjnie na podstawie prób; uzupełnienie głębszych ubytków spoinowania zaprawa mineralną o właściwościach, uziarnieniu i kolorze analogicznym do materiału oryginalnego);
5. przeprowadzenie prac konserwatorskich i restauratorskich przy terakotowym detalu architektonicznym i ceglanych elewacjach zachodniej, południowej i północnej, na podstawie programu prac konserwatorskich i restauratorskich opracowanego przez dyplomowanego konserwatora zabytków (przeгляд i klasyfikacja cegieł pod kątem ewentualnej wymiany, dezynfekcja, usunięcie wtórnych uzupełnień cementowych, oczyszczenie elewacji najmniej inwazyjną metodą ustaloną komisyjnie na podstawie prób, odsolenie, wzmocnienie osłabionych strukturalnie cegieł i spoin, naprawa pęknięć i szczelin w murze, uzupełnienie ubytków cegieł i detalu, scalenie kolorystyczne wątku ceglanego, spoin i tynków, zamontowanie zabezpieczeń przeciw ptakom);
6. wykonanie miejscowych naprawę pokrycia dachowego z dachówki karpiówki i obróbek blacharskich; w przypadku konieczności wymiany zaleca się przywrócenie pierwotnego pokrycia dachu z kamiennego łupka, oraz przywrócenie pierwotnej formy krzyża;
7. wykonanie przeglądu całego systemu odprowadzania wód opadowych z dachu; wykonanie odpowiednich spadków rynien, sprawdzenie drożności przykanalików odprowadzających deszczówkę do miejskiej kanalizacji deszczowej.
8. Wymianę wsporników, złączy, przewodów instalacji uzupełniającej i odgromowej.

Otrzymują:

1. Adresat (2 egz.)
2. a/a

Z up. ZACHODNIOPOMORSKIEGO
WOJEWÓDZKIEGO KONSERWATORA ZABYTKÓW
Kierownik Delegatury w Koszalinie

mgr Dorota Raackowska